

захищеності виконавця – інтеграція характеристики умов його діяльності, що містить комплекс самостійних складових: правову, економічну, матеріально-технічну, соціальну, кадрову, інформаційну, спеціальну, фізичну та психологічну захищеність. Це є спроба узагальнення існуючих проблемних питань щодо психологічного забезпечення безпеки професійної діяльності працівників поліції, визначення можливих та дієвих шляхів їх вирішення з урахуванням вітчизняного та міжнародного досвіду.

Наведені складові професійної захищеності правоохоронців декларовані, зокрема, у низці нормативних документів щодо поліцейської діяльності, а також визначені й регламентовані відповідними і нормативними документами.

Актуальність дослідження так само базується на необхідності гармонізації нормативно-правового та організаційно-тактичного забезпечення діяльності правоохоронців та відсутності належного теоретико-методологічного й науково-прикладного підґрунтя реалізації нових форм і методів забезпечення поліцейських функцій.

1. Шаповалов Б.Б., Завістовський О.Д. Забезпечення виживання поліцейських і персоналу охорони в екстремальних ситуаціях: американський підхід. *Бизнес и безопасность*. № 1, 2021. С. 44–45.

2. Психологія особистої безпеки працівників органів внутрішніх справ та військовослужбовців внутрішніх військ МВС України: Навчально-методичний посібник. Шаповалов О.В., Криволапчук В.О., Шаповалов Б.Б., Кушнар'єв С.В., Яковенко С.І., Клименко І.В., Завістовський О.Д./ за ред. В.О. Криволапчука. К.: ДНДІ МВС України, 2011. 133 с.

Олександр ЗАХАРЧЕНКО

старший викладач кафедри
адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПОВНОВАЖЕНИХ ОСІБ ОРГАНІВ ОХОРОНИ ПРАВОПОРЯДКУ

Сили охорони правопорядку на сьогоднішній день займають одну з найважливіших ролей у нашому суспільстві та й у державі загалом. Ці сили розглядаються з різних аспектів. Ми розглянемо це з боку психології. У цій тезі буде відображенні позитивні та негативні психологічні наслідки факту служби в органах внутрішніх справ. Причини їх виникнення та методи, які

робить держава заради усунення негативних аспектів.

Психологічне дослідження правоохоронних органів робиться завдяки наступним методам, які прописані у законі:

- опитування;
- тести;
- проєктивні методики;
- психофізіологічні методики[1].

Перерахування вищезазначеного застосовується для широкого загалу поліцейських, тобто для певних груп, підрозділів, штатів. Також існують методи щодо індивідуальної роботи, такі методи застосовуються для певних поліцейських для глибокого аналізу та визначення способу покращення роботи:

- спостереження;
- бесіди;
- інтерв'ю;
- аналіз продуктів інтелектуальної діяльності.

Застосування таких прийомів призводить до відокремлення на позитивні та негативні реакції по відношенню до роботи у органах правоохоронної діяльності. До позитивних реакцій варто віднести: почуття патріотизму, готовність до надання допомоги у звичайних та надзвичайних ситуаціях, азарт, емоційне піднесення та ін. До негативних необхідно віднести: боязкість перед невдачею, страх за своє життя, психічне перенапруження та ін. Така ж проблема існує серед військових.

Існують чотири фактори, які значно впливають на відношення суб'єкта до своєї роботи: загальні соціальні фактори, конкретні соціальні фактори, соціально-психологічні фактори та психогенні фактори [2, с. 13].

Саме з цих факторів робиться проєктування індивідуальної програми для вирішення проблем поліцейського. Серед яких може бути зміна колективу або місця роботи, курси психологічної або медичної допомоги. Ряд негативних факторів може із внутрішніх проблем поліцейського призвести до зовнішніх, які відображаються у певних формах девіантної (антисоціальної) поведінки. А антисоціальна поведінка, окрім порушення закону в певних випадках, може призводити до зменшення довіри населення до поліції. Форми неналежної (антисоціальної) поведінки має прояв у порушенні законодавства, а саме:

– Перевищення або безпідставне застосування сили (побиття руками та ногами по різних частинах тіла, включаючи й голову, що значно посилює вірогідність настання тяжких наслідків для потерпілого);

– Психологічний тиск на підозрюваного (побиття гумовими кийками та застосування кайданок);

– Жорстокі форми неналежного поводження, що пов'язані із заподіянням потерпілому особливо сильних страждань (катування) [3, с. 27–30].

Але здійснювати допомогу поліції повинні психологи, які мають досвід

роботи саме з особами специфічної професії, а не звичайними, через їх загальну, а не конкретну направленість знань. Тому що звичайний психолог менше працював у такій галузі, ніж спеціальний, робота якого направлена саме на цю професію.

Ще одна додаткова проблема, яка пов'язана психологічним забезпеченням – це відсутність досвіду за недостатчею кадрів [4].

Існує багато випадків, коли психолог володіє теоретичною базою для спілкування з поліцейськими, але не володіє практичними навичками. Це пов'язано з фактом нечіткого врегулювання, а тому й недотримання цих правил.

А про відсутність кадрів можна сказати, що це пов'язано зі складністю роботи. Це пояснюється дуже ретельним відбором на посаду психолога та тим, що це має більш профільний рівень знань [5].

Отже, незважаючи на те, що існує негативний психологічний факт у діяльності в органах внутрішніх справ, також робиться багато дій щодо налагодження взаємовідносин між поліцейськими. Виявлення проблем покладається на психологів, мета яких вивчення та вдосконалення роботи. Але через певні чинники психологічна допомога не здійснюється вчасно, через ряд причин, які не залежать від самих поліцейських.

1. Наказ МВС від 06.02.2019 № 88 “Про затвердження Порядку організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0348-19>.

2. Прикладна психологія службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку : підручник. І. І. Приходько, І. І. Ліпатов, Л. Ф. Шестопалова та ін./ за заг. ред. проф. І. І. Приходька, 2-ге вид. Х. : НА НГУ, 2016. 334 с.

3. Аналітичний звіт за результатами дослідження «Неналежне поведіння в діяльності національної поліції України: прояви, поширеність, причини». URL: <http://ecpl.com.ua/wp-content/uploads/2018/04/Nenalezhne-povodjennja-v-dijalnosti-Nacpolsciji.pdf>.

4. Ковалів М. В., Єсімов С. С. Психологічні особливості забезпечення надійності поліцейського патрульної поліції. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2017. №2. URL : <https://uk.recruitment-basicsystem.com/4230273-police-psychologist-requirements-and-duties>.